

MAGYAR KURIR

Bétsből, Pénteken, September 25-dikén 1818.

Északi Amerika.

Egy újság, melly oly hangon iródik, mint ha tudná féligmeddig az Elölülő szándékait, úgy írt vala nem régen a' napnyugoti Floridában előfordúlt történetekről: hogy az Elölülő *Pensacolat* nem soká' viszsza fogná az annak elfoglalására odaérkezendő Spanyol seregeknek adni, 's ki fogná hirdettetni, hogy Generális Jackson annak elfoglalására nem lett volna meghatalmaztatva, 's több effélék. A' Washingtoni újság ellenben ellenkezőképpen beszéll: — „Bár melly nagy kimélléssel bánnyék is, úgy mond, a' mi Országlószékünk Spanyolországgal: még se' hisszük mi azt, hogy az egyszer markába kapott nyercséget abból kibotsássa. Általmentünk egyszer a' Rubiconon: 's a' mi népünk, nevezetesen pedig azok a' lakosaink, kiknek Spanyolországhoz valamely kívánsága van, megkívánhatják Országlószékunktől azt, hogy a' mi a' kezében van, ki ne botsássa addig, míg lakosainknak minden régi kívánságaik ki nem elégítettnek. De jusa van népünknek egészszen vétetve is arra, hogy megkívánna Országlószékunktől, hogy régi megkárosodásunkért eleget tétessen, 's jövődöre nézve minden effélék ellen bátorságba helyeztesse országunkat.“

Némelly újságok szerint nem kis szegyet ütött az Amerikaiak' fejébe az a' hír, melly Spanyolországból nem régen érkezett oda, 's azt foglalja magában, hogy a' Spanyol Király Napkeleti Flori-

dában Hertzeg Alagonnak, Napnyugoti Floridában pedig Gróf Punoy - Rastronak nagy uradalmakat adott ajándékba. — Későbbi tudósításokban mindazáltal az erőssítettik, hogy a' nevezett Spanyol urak Biztosokat küldtek ugyan oda ezen Uradalmaknak általvételére, de oly utasítással, hogy ha vásárlókat találnak, azonnal mind adják-el őket.

A' XXII-dik számú M. Kurir' 179-dik levéloldalán egy Nyilatkoztatás fordúlt elő, mellyet a' Louisianai napnyugoti határszélen Trinidad víz mellett Texas tartományában letelepedett Frantziák, úgy szollván, az egész világhoz intéztek. Abban a' fordításban *Champ d'Asyle* név adatott annak a' helynek, a' hol ezen hazájokon kívül tévelygő szerentsétlenek letelepedtek: de azt olvastuk azolta, hogy más fordítók szerint ez a' nevezet *Champ de l'exil* (Számkivetés mezeje) légyen, a' melly sokkal jobban is reá illik a' dologra, minthogy azok a' Frantziák, kik ott letelepedtek, vagy legalább a' fejeik, számkivetésbe küldetett emberek. A' Nyilatkoztatás *l'Allemand Károlynak*, annak a' Frantzia Generálisnak aláírása alatt jött-ki, a' ki Bonaparténak Elbáról való visszatérésekor legelőbb az ő zászlója alá állott. Egyéberánt az, a' mit ezen Nyilatkoztatásból az említett számú M. Kurirban kiadtunk, nagyon rövid summázat volt. Méltó leszzen ahoz még a' következőket is hozzátszótolni: —

„De ilyen nagy czélt tsak végzéseink

mellett való állandó megmaradás, állhatatos törekedés, rendtartás, munkásság, mértékletesség, 's egygyesség által érhető; vagy hozzá se' fogjunk a' dologhoz, vagy ha hozzá fegtünk, állandóknak kell azon társasági virtusok' gyakorlásában lennünk, mellyen az egygyesség, ez a' minden szépségek' kezdete, fundálódik, 's ily módon kell önnön magunk' megbetsülése által a' mások' erántunk való jó indulatait megnyernünk. —

„A' vidékek, mellyeknek közepette letelepedtünk, sokféle segedelemkútfeket nyitnak szemreink előtt; itt a' természet mindenfelé a' legbetscsebb gazdaságokkal kevélykedik; a' Halmak és Vadnak bősége olyan nagy, hogy az embereknek, kiket itt találtunk, ezekbe se' jut, hogy egyéb élelemnek szerzése után járjanak: de mi, a' nélkül, hogy ezen boldogságokkal való éleést megvetnök, tsakugyan nem fogjuk arra a' vadászok' és halászok' vadórló élete' módjára adni magunkat, melly az erköltsiséget durvává teszi, az embereket megkülönbözteti, magokbabúvókká teszi, 's ekképpen az ő szívekből minden társasági élet-szeretetet egészen kioltván, őket úgy megalatsonyítja, hogy tsupa férgekké válnak, minckutánna minden felsőbb érzékenység ki-halt belőlök. Pedig az ember társasági életre van teremtve; java és bátorsága kívánnyák tőlle a' társaságos öszszetsatolódást; a' lelki erőnek tsak ily egymástsegítő öszszetsatolódástól függő kifejtődése által emelkedik-fel az ember arra a' méltóságra, melyre teremtettet. Így, győzedelmeskedni fogunk azon az akadályokon, mellyek az éticle letelepedéseknek eleintén ellentállani szoktak; ezeket többire mindenkor a' rendtelenség, önn' haszonkivánás, 's meghasonlás gátolták-meg az ő boldogulássokban. Mi, kiket nár a' tapasztalás megtanított, el fogjuk ezen hibákat kerülni. —

„A' kórnyulálások azt kívánnyák től-

lünk, hogy köztünk minden közönséges legyen, azért, hogy a' segedelem' kútfekinek használatát annál jobban elrendelhesük 's minnyájunk' boldogságára fordíthassuk; a' munka és szerzeményeink a' Cohorsok között felesztatnak. Valamint a' munka' úgy a' nyugalom' a' különbözőkülömb gyakorlási foglalatoskodások, 's éves' időszakaszaik is, meghatározatva lesznek. —

„A' közönséges dologtétel napfeljőltkor kezdődik-el 's négy órát tart; dél után ismét elkezdődik négykor, 's ekkor a' nap' lementéig tart. A' délelőtti és délutáni dolog között üresenmaradó órák ebédkezésre 's magános foglalatoskodásokra fordíttatnak. Az ebédkezés, valamikor tsak az idő megengedi, a' szabad ég alatt esik; az asztalok minden Cohorsnál úgy rendeltetnek-el, hogy az evők' száma a' lehetőségig egyenlő legyen; az ételek együgyü készületek legyenek; a' közönségesképpen kiosztódó elcségekhez oda járulhat még kincklőnek a' maga halászatja 's vadászatja, de ezeket is minden ember arra a' közös asztalra adni köteleztetik; mellynél eszik. Az ételek közt való rosz de sokaktól megszokott vállogatás, melly az embert el-lágyítja, charaktetét elgyengíti, mint megvetést 's nevetséget érdemlő szokás ezen helyről kitiltatik; az erős férfiak szánaokozással tekintenek az ily aszszonyi Syharitákra, 's büszkéek, hogy a' szü-kölködést mindenkor kevélységgel tudják szenvedni, hogy trutzolni tudnak rajta. Élete' módja' mindeneknek egyforma, 's az asztalok közt semmi külömbség nem leszen; a' Cohorsok' sejei ezen tekintethen tsak azzal az elsőséggel fog-nak birni, hogy jó példaadással mehetnek elől, melly legszebb elsőség a' világon. A' délutáni közönséges dolog után testi 's hadi gyakorlások következnek; ezek tartják-fenn az emberhen az egészséget, az clevenséget, erőt, 's azt

a' férjfiui magunkba való bizakodást, melly elválhatatlan kísézője a' bátorságnak. A' Cohorsok' fejei, az olyan embereket, kik magokat ezen gyakorlásokban megkülönböztetik, gondosan feljegyzik, azért, hogy alkalmatosság adván magát elő, akkor mindeneket arra lehessen fordítani, a' mire legalkalmasabbak. —

„A' magafeláldozás, szép tettek, 's virtusok, a' társaság eránt mutatandó érdemek, egy ezen célra' rendeltetett különös könyvbe irattatnak-be, a' melly ezen plánta nép' történeti-írásai között, mint első emlékeztető tárgy, fenn fog maradni.“ —

„Mindenekfelett ezen igasság felől kell meggyőződünk, hogy egyedül csak az egygyesség az a' virtus, melly által a' legnemesebb próbatételek könnyekké, 's végrehajthatassok eránt bizonyosokká tételnek; ez az igasság vezérelje minden gondolatainkat, minden lépéseinket, 's tselekedeteinket, a' legszorosabb de legszabadabb egygyesség lelkesítsen megszűnés nélkül minnyájunkat. Soha el ne fordítsuk szemeinket azon rajzolatról, mellyet a' világi történetek' könyvében találunk-fel. Ebben lájuk, hogy a' meghasonlás miként okozta mindenütt és mindenkor valamint egygyenként az emberek' úgy közönségesen a' Státusok' veszedelmét; de ugyan ebben szemléljük egyszermind azt is, hogy a' Karakter' állandósága, a' közönséges virtusok' gyakorlása 's a' rend' lelke, az egygyesség által egy célra kormányoztatván, melly ditsősségek 's melly állandó resultatummokkal koronáztatnak-meg. Kövessük azokat a' Spártabéli lakosokat, kik a' magok állhatatosságokért 's a' közjóra való szép áldozat-tételeikért méltókká lettek arra, hogy minden időbeli mustrául szolgáljanak; kövessük azokat a' háromszáz *Thebaiakat*, kiket a' barátság összeszetsatolván 's őket megannyi (ugyanannyi) hérosokká tévén, herraadhatatlan di-

tsősségkoszorut szerzett nekik; végezet-re kövessük azokat a' Respublikai időszakaszbeli *Romaiakat*, a' kik legfőbb virtusnak 's első kötelességnek azt tartották, hogy *Romai* embernek jót tegyenek. Az a' *Romai* ember, ki egy *Romait* megmentett, polgári koronát nyert, melly minden Koronák között elsőnek tartott, még annál is elsőbbnek, mellyet azon vitéznek adtak, a' ki valamelly ellenséges várfalra legelőbb felhágott, vagy pedig a' tsatázó mezőn zászlót vett-el az ellenségtől. —

„Ezen igasságok 's az ezek által felélesztendő érzékenységek, a' *Szánkivetes' mezején* letlepedett plántások' szívének egész a' fenekéig behatván, ők arra határozták magokat, hogy kettőnként összeszatsatolódván, egygyüt, mint barátok és atyafiak úgy eljenek, 's egymással munkát, vesztéséget, 's nyereséget megosztzanak. Ez a' kettők közt való barátság 's atyafiság leszen a' mi közönséges egygyesülésünknek első sarkalatos fundamentuma, a' melly naponként jobbanjobban meg fog győzni bennünket ennek betséről 's jó következtéseiről.

„Valamint közönséges életünkben úgy az előfordulható veszedelmek' idején is a' plánta nép' köszönetének, 's tiszteletének megnyerésére való legszebb, jus, egy plántáló' életének megtartatása, vagy megtartatásán való iparkodás leszen. Az efféle tselekedetek, mint legérdemessebbek, úgy fognak a' plánta nép' történeti-könyvébe beirattatni.

„A' plánta nép' megtámogatásának tartatik minden tselekedet, a' melly itt valamelly magános plántálónak életét megtámodja vagy veszedelmezletti: ehésképpes minden alacsonyító meghántás, minden kihívás, mint a' társaság ellen intéztetett vétkek, keményen megbüntettetnek. —

„Meszsze távozzék tőlünk, a' maga-

tsalárd vitézségével ezen társaságnak az a' megzavarója, a' ki csak megvettetést gerjesztene! Mi béhességben és egyes-ségben akarunk élni. Ily játékra mutatunk mi a' világ' theatromán útát azoknak, kiket az ő szerentséilen sorsok, vagy a' mi gondolkodásunkban, hajlandóságunkban való megegygyezés, hozzánk hozhat. Fegyvercink csak azok ellen fog-nak nekünk szolgálni, kiket a' gyűlölség 's igasságtalanság arra vehetnek, hogy bennünket megtámodjanak. —

„Princzipiumainkat 's célzásunk' el-érésére való törekedésünket már elég vi-lágosan kinyilatkoztattuk, midőn némely emberek, kik méltatlanok voltak arra, hogy köztünk helyet foglaljanak, közü-lünk elkergettünk. Most már mindenek belsőképpen meggyőztettettek affelől, hogy köztünk csak érdemes barátok 's atyafiak maradhatnak - meg. Ha megtörténhető dolog az, hogy a' jövőendő idő még va-lakinek ábrázatjáról a' takarót levonván, ötöt a' közönséges bizodalomra méltat-lannak lenni nyilatkoztatja: az ilyen em-ber, érdeme szerént meg fog büntettet-ni.“

D é l i A m é r i k a.

Egy újságlevél Londonban (nem ír-ják, hogy a' Kurir - é vagy melyik?), méltó mérgeledéssel kikelt két prédáló hajók ellen, mellyek Északi-Amerikában a' Baltimorei kikötőhelyben készítődtek-fel, 's az esmeretes Artigas' pas-susával (szabad levelével) állván - ki pré-dálni a' tengerekre, az Azori szigetig mérészlettek jőni, a' hol két Portugallus kereskedő hajót elfogván a' St. Barthele-my nevű szigethez vitték. — „Egy Amé-rikai hajós Kapitány (így szoll az Anglus újságíró) a' La Plata vize mellől Észa-ki Amerikába visszaérkezvén, egy egész nyaláb szabadságlevelet hozott magá-val, mellyek mind az *Artigas'*, mint a' La-Plata bal partjafelől lévő Ország-

lőszék' feje' alirásával vannak megerős-ítve, hogy ezek mellett szabad legyen a' tengereken ragadozni. Az említett Ka-pitány, ki kétségenkívül jó summa pén-zen vásárlotta Artigastól ezen prédála-si szabadságleveletket, maga is jó pén-zért adja azokat azoknak a' szerentsva-dászoknak, kik az Északi Amerikai kikötőhelyekbe menvén ott készítik-el hajó-jikat a' prédálásra. Azok a' két prédáló, kik a' Portugallus hajókat St. Barthelemy szigetéhez vitték, ezen hajók' terhét, melly borból, gyümöltsből, 's egyéb Portuga-liai 's Brasiliai szerzeményekből állott, nyilvánóságosan, mindeneknek szemek-láttára, árulták ott el. Lehetőtlenség, hogy a' tengeri Hatalmasságok ezen közönsé-ges prédálási systemát tovább megszen-vedjék, a' melly sokkal veszedelmesebb 's elszenvedhetlenebb, mint a' milyent a' régi *Flibustierek* űztek, minthogy ezek az elragadozott portékát legalább nem vitték a' mindenekkel béhességben lévő nemzetekhez eladni; legalább tud-ni lehetett, hol melyik tengeren kelljen tőlök félni, 's mitsoda zászló alatt evező hajókat nem bántanak; 's végezetre, ha megtaláltattak, a' lett a' végck, hogy felakasztották őket: a' mi pedig a' mosta-ni *Flibustiereket* illeti, ezek, ha nem rosszabbak de legalább vannak oly vesze-delmesek mint a' régiiek, 's még se' üldöztetnek koránt is oly nagyon, mint a' régiék.“

(*St. Barthelemi* szigetét *Svézia* bírja: de nem régen azt hírelték: hogy a' mostani Király el akarja adni).

A' Londoni *Morning Chronicle* sze-rént az a' *Chili* partjait védelmező *Lan-taro* nevű hajó, mellyet régebben *Wind-hannak* neveztek, nem 36, hanem 52 ágyus. Ez a' *Valparaisoi* kikötőhelyből va-ló kivezése közben oly szerentsés volt, hogy előlatalta, 's elfogta azt a' Spa-nyol szállító hajót, a' melly *Talcahuana* nohól jövéen *Generális Osoriot* azon se-

regnek maradványával egygyütl hozta, a' melly Chiliben a' Maypoi tsatában az insurgensek által semmivé tétetett. — Generális *St. Martin*, a' ki ezen tsatának megnyerése után Buenos-Ayresbe ment vala, ismét vissza készült Chili felé, armádájának organizálására, melly az említett tsatában hasonlóképpen nagyon megrongáltatott. Ex-Frantzia Generális *Brayer* ről, a' ki ugyan ezen St. Martinnak armádájánál van, nem régen sok rosszszat irkáltak volt a' közönséges levelek, példának okáért, hogy St. Martin nem bizik hozzá, 's hogy a' Maypoi tsata előtt magát betegnek jelentette, 's több effélék: de az újabb levelekben mind ezek költeményeknek lenni erőssítetnek, 's az is mondatik, hogy Generális St. Martin ezen nevezetes napon nagyobbára a' Brayer' plánuma szerént dolgozott. — Limában a' Vice-Király mihelyest a' Chili meghódoltatására küldött Királyi armádának semmivétetődése felől tudósított, tüstént 8 vagy 9 ezer új katonáknak kirattatása, öszszegyűjtése eránt tett rendeléseket, azért, hogy ha az insurgensek Peru ellen minden esetre valami próbát találnának tenni, legyen mivel ellenek állani.

Venezuelában eltelvén az essős idők, ismét elkezdődtek a' hadi mozdulások. Generális *Soublette* az *Oronoko* vizén megérkezett volt nyolc tsajkákkal *San Fernandohoz*, mellyek munitzióval voltak terhelve; 's ugyan oda Oberster *Wilson* is megérkezett vala két Anglus osztályokkal. *Bolivár* Jul. 11-dike tájján, mikor ezek a' tudósítások tétettek, ismét *Calabozóban* állott hadi szállásával, honnét az essős idők alatt eltávozott vala, 's a' táborozáshoz ismét hozzá akart fogni.

Spanyol Ország.

Kadiksban az Amérika ellen tétetődő nagy expeditziót (egy irtak Mad-

ridból Aug. 25-dikén) kettőzött iparkodással készítettek. Gróf *Abisbal*, az expeditzió' vezére 23-dikban oda érkezett három millió Reálokkal, melly summát a' Király a' maga tulajdon kassájából adta ezen célra. Azt beszélik ezen Grófról, hogy 10 vagy 12 ezer emberek rendeltettek vezérlése alá, hogy mint Vice-Király's Fő Kapitány, Buenos-Ayresbe vegye ezen számos sereggel evezését. Néhány Briggeken 's ágyuzó tsajkákon kívül 4 linea és 6 fregátok kísérik oda. November' közepéig reménlették, hogy az ő egész expeditziója hozzá készülhet a' kivezéshez. Az a' Junta melly eleintén az Amérika felé tétetődő expeditzióknak organizálására volt rendeltetve, de egy időolta foglalatossagai megszűntek vala, most ismét egész hathatossággal hozzá fogott munkájához, a' finantziai Minister pedig oly rendelést vett, hogy magát többé ezen *Juntának* dolgába ne avassa; mert ez maga fogja azon adófizetéseket felszedetni, a' mellyek az Amérikai expeditziókra határozattak. Ezek mind azt mutatják, hogy a' Király állhatatossággal meg akar a' maga elpártolt tartományai ellen való hadakozásnak folytatása mellett maradni, és hogy azoknak szép szóval való visszatérítettésekhez nem nagyon bizik.

Német Ország.

A' *Monachiumi* újságlevelekben e' hónap' 18-dikán jelentik, hogy Király ő Felsege az nap' délután útját Nymphenburgból Regensburg felé vette, hogy ő Felsegét az Austriai Császárt, Aachen felé való általutozásában szerentséltesse.

Közönséges levelekben olvastatott, hogy a' Göttingai lármában 10 tanulók sebesedtek volna meg; de tsak *Karlsruhei* születésű *Wieland* neveztelettem, melyből a' következhetvén, hogy a' közönség úgy ítélhetne felőlle, mint-

ha ő ezen lármában nagy részt vett volna, annyival is inkább, hogy ő egy oly fiú, ki már mint katona a' *Watterlooi* tsatában is vitézkedett; erre nézve egy újságban az ő ügye felvételvén, megigazítására ezek hozattak-fel: — *Vvicland*, ki Göttingában *Cameralis* tudományokat tanult, a' Mészáros háza' megtámogatásának napján Göttingában se', hanem *Hofgeizsmerbe* volt. A' Huszárokkal való verekedés' estvéjét a' szállásán egy barátjával töltötte-el; kit 9 órakor haza kísérvén, mikor attól visszatért, egy házszegete mellett egyedül megállott, 10 Huszár körül vették, az egygyik azt kérlette. hogy *Studens-é?* melyre ő azt felelvén, hogy az, akkor egy másik Huszár így kiáltott: *Vagjad!* Ekkor minden felől tsaphodtak hozzá. Ő a' páltzájával védelmezte miént lehetett magát: de végezetre egy sebet a' mejjén mástá' bal vállán kapván, ekkor a' páltzájával egy Huszárt artzba tsapott, melly miatt ez, lovával hátrahöjklölvér, rést nyitott, 's ő azon kisuhanyván elszaladott; hanem ekközben is kapott a' hátán egy vágást. Az is hibásan volt kihirdetve, hogy 7 sebet kapott volna, mert tsak *négyet* kapott."

Török Birodalom.

Konstantinápolyban Aug. 13-dikán igen nagy, de szerentsére üres resultatumú láрма uralkodott. Már előre elijesztették vala a' népet bizonyos nyughatatlankodók, a' kik kiraggatott czédulák által, erőszakos történeteket jövendöltek a' mondott napra, melyhez az a' különös eset is hozzá járult; hogy éppen ezen reggel az előbbeni *Kudschi Baschi* (Politziái Hadnagy') háza meggyuladván a' tűz felettebb nagy sebességgel elterjedett, 's nem tsak egész nap hanem a' következett éjfélig tartott. A' Császár az egész Ministeriummal jelen lévén buzdította a' tűzoltókat. A' nép boldvongása azonközben szüntelenül növekedett, 's lassankent oly hír terjesztetett-el közte,

hogy abban a' czédulában, mellyet kiraggattak vala, azt kívánták a' nyughatatlankodók, hogy a' Császár a' Nagy Vezért, a' Nagy Admirálist, és sok más nagy rangú 's kedves embereit botsással. —

Más felől azonközben az Országlószerék se' mellőzte-el a' vigyázásheli eszközöknek elővételét. Az Európaiak' (Frankok') városában a' strázsák dupláztattak, 's az utzakon nem tsak éjjelnappal jártak le 's fel, hanem el is fogdosták az olyan embereket, a' kiket gyanusoknak tartottak; ezen kívül minden ott lévő Követekhez oly kérelmet intézett az Országlószerék, hogy nemzetjékbéli tselédjeiket, hozzájoktartozójikat, estve az utzára lámpás nélkül ki ne botsássák.

Igy tartott ez a' bizontalan zúgás még 17-dikén is, midőn a' *Muftinál* nagy gyűlés tartatván a' Nagy Vezér is jelen volt benne, kinek letételését kívánták a' nyughatatlankodók. A' tanátskozás' végződése után *Ferman* (Császári parantsolat) intéztetett a' néphez, melly által mindenek tsendességre 's jó rendre intetvén, a' kalmárolínak megparantsoltatt, hogy boltjaikat haladék nélkül nyissák-ki, 's arról is bizonyossá tétellett a' közönség, hogy az Országlószerék a' fő város és birodalom' jobb gondolkodású lakosaiba helyheztetvén remenségét, a' nyughatatlankodóknak mesterkedéseiktől semmit se' fél, 's őket a' törvények' keménysége szerént meg fogja büntettetni tudni. A' *Jantsár Vezér*eknek megparantsoltatt, hogy ezeredjeikből a' gyanus embereket mustrálják-ki, 's a' kit valami vétkes tselelkedeten rajta érnek, hűntesék-meg. Mind ezek mellett a' köz nép' előítéletének is tétellett egy kis áldozatot az Országlószerék. Tudva van, hogy a' *Törökség az Elefántokat* szerentsétlenségek' okozójának tartja, 's úgy itel, hogy a' *Konstantinápolyban* történő égéseket ezen állatoknak kellessék tulajdonítani. Ehez képest nem tsak meghatározta a'

Muflinál tartatott tanás, hogy az Elefántok a' fő városból mind számkivetésbe küldetessenek, hanem határozását tüstént be is telyesítette.

Igy végre az egész láрма minden veszedelmes következtések nélkül elcsendesedett 's a' nyughatatlankodóknak minden iparkodása egészenen füstbe ment. Valami oly büntetésről se' lehetett még eddig valamit hallani, melly ennek a' lármázásnak következtése lett volna, azonkívül, hogy valami Galatai embert, ki ott, mint Protokollista a' törvénytévő szék mellett szolgált, nagyon rossz hírű életet élt, 's magát sokféle meszterkedések által esmeretessé tette, Aug. 18-dikán a' Politziai Hadnagyhoz hívták, de csak szép szín alatt, mint ha valami parantsolatot akarták volna általa felolvastatni, 's azonban minden hosszszas processuskodás nélkül a' Hohér' kezébe adták, hogy fojtsa-meg 's vesse a' tengerre.

Augustus' 20-dikán egész bátorságmutatással megjelent a' Császár az úgynevezett Iv-piatzon (Ok-Meidan), a' hol levekkel való lövöldözés, Nyilazás, innepet tartatván, véghetetlen sokaság gyűlt össze. Ezen innepet a' Császári fő Konyhamester adta Császárija tiszteletére. Az innep' tárgya a' Császárnak azon jó Nyilasok társaságába való fevettetése volt, kik olyan jó nyilasok, hogy a' czélt 1100 lépésnyire szerentsésen találják. Az innep nagy vendégségen végződött, melyet az említett fő Konyhamester a' maga költségén adott. A' Ministerek minnyájan 's az országnak sok nagy emberei részestültek benne. Kün a' szabad ég alatt 160 Szakátsok foglalatoskodtak a' hozzájuk tartozó luiktákkal egygyütt, 160 tűzhelyeknél. Egész estvig tartott az időöltés, 's a' Császár is végig ott volt, 's eltávozásakor egy tsokoly (Zobél) bundát 's egy gyémántos drága hantsárt ajándékozott a' vendéglő gazdának *Osman Agá-*

nak (a' fő Konyhamesternek). A' nép nagy tsendességgel viselte magát; a' mulatságot semmi rendtelenség meg nem zavarta.

Frantzia Ország.

Innét két szomorú történetekről való tudósítások érkeztek. Egygyik a' hogy Berry Hertzegné Sept. 13-dikán viselőségének ötödik hónapjában, és így idő előtt lebetegedvén, fiú magzatot szült, a' ki csak hét órát élt. A' Hertzegné egyéb eránt nem látszott veszedelmes állapotban lenni. — Másik az, hogy a' *Bourboni* Hertzeg, Princz *Conde*, Sept. 10-dikén Chantillytől 5 óra távolságra vadászaton lévén, egy vad-disznó, a' Princznek néli rohant, a' lova alá szaladt (né melyek szerint azt meg is harapta) a' melly felágoskodván, a' Princzet oly nagyon a' földhöz tsapta, hogy egy ideig eszmélődés nélkül feküdt ott. Segedelmé érkezvén, felvették, eret vágtak rajta, hintóba tették, és Chantillybe vitték. Szerentsére semmi tagja el nem törtugyan, de nagy contusiokat kapván, kemény főfájásokatszenved. Azonban már beszéll.

B e t s.

Császár és Király ő Felsége Sept. 18-dikán *Lintzbe* jó egészségben megérkezvén, ott csak a' lovak változásáig állapodott-meg, 's azonnal tovább indult. Azelőttvaló estvén, Ferentz ő Cs. Fő Hertzegsége, Cs. K. Camerarius és Udvari Tanácsos *Mlgos Görög* úr által kísértetvén, ugyan oda megérkezett vala, 's a' Tartomány' Kormányozója B. *Hingenau* úr ő Ex.ja által tiszteltetett. Theátrumra menvén, ott a' közönséges örömeinek dob, 's trombita harsogás által való kijelentésével fogadtatott; a' következett napon pedig a' Papság 's Polgári és Katona tiszti karoknak udvarlássokat fogadtatott, 's minnyájokkal nyájas beszélgetésbe botsálkozni méltóztatott, ő Cs. K. Fő Hertzegsége. Azután a' megszemlélest érdemlő tárgyaknak megnézésére fordította idejét.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Császár és Király ő Felségének azon Rendeléséhez képeest, hogy Magyarországon is 500 forintokból álló Kamarális fizetéssel, 's *Concursus* választás szerént egy Országos Szem Orvos létetessék, jelentetik, hogy ezen *Concursus* Pesten az Orvosi Kar épületében, 1819-ben Mártzius' 19-dikén fog tartatni: melyre nézve azok, kik ezen tudományban, 's az Ország' közönséges nyelveiben jártasok, e' mellett egészséges testi alkatással bírnak, magokat ezen *Concursus*ra nézve előrevalóképpen, az Orvosi Kar' Igazgatójánál 's Elölülőjénél, Pfisterer András urnál, Budán jelentésék.

* *

A' St. Leon úr *Dana* nevű gőzhajójának terhéről az azt illető megjegyzést úgy jobbitják-meg a' Budai újságlevelek, hogy ezen hajónak terhe, melyet hozott, nem az utasokkal, 's a' hajóhoz tartozó alkotmányokkal, tűzhellyel, kezekkel, 's egyéb szerszámokkal együtt, hanem mind ezeken kívül maga a' tsupa terh tett 1000 mázsát, a' mely ugyan most tsak kőből 's téglából állott, de ennekutánna kereskedő portékákból 's egyéb szükséges szállítványokból fog állani. — (Ezen tekintetben a' két gőzhajók között az a' különbség van, hogy a' Bernárd uré a' terhet maga után kötött hajón vonnya, a' St. Leon uréra pedig magára van felrakva).

* *

A' Pesti Hazai levelekben jelentet-

vén, hogy a' boldog emlékezetű Révai Miklós munkái, melyek néhány esztendőktől fogva terh alatt feküdtek, az alól egy haládatos Tanítványa jó szívűséggel által megmentődtek légyen, méltó magasztalással ajánlja a' Magyar Literaturát szerető 's virágzásának örvendő hazafiainak e' következő kinyomtatott munkákat: —

1) ször. *Elaboratio Grammatica Hungarica ad genuinam Patrii Sermonis Indolem fideliter exacta Affiniumque Linguarum adminiculis locupletius illustrata. Tribus voluminibus comprehensa. Studio, et Opera Joannis Nicolai Révai. Presbyteri Sec. Dioec. Jaurin. Lingvae, ac Literaturae Hungaricae Professoris Publ. Ord. In Regia Scientiarum Universitate Pestiensis volumen Primum, et Secundum. Pestini Typis Mathiae Tratner 1806. — A' két nagy kötetnek ára 5 forint.*

2) ször. *Antiquitates Literaturae Hungar. volumen I, quod Complectitur Duas allocutiones Funebres genuinae lectioni restitutas, et Commentario Grammatico illustratas, Monumentum inter manuscripta Hungarica, quae sciuntur, omnium vetustissimum. Studio, et Opera Joannis Nicolai Révai. Pestini Typis Mathiae Tratner 1803 az ára 1 for. 30 xr.*

3) ször. „Révai Miklós Tanítványinak vetekedő Értekezései. Melly három darab munkátskáiban, kiváltképen pedig a' Vig Lászlójában, nyelvünkre nézve sok fontos Észrevételek foglaltatnak, 's megérdemlik, hogy azok olvassák, kik a' nyelvnek Critika ismételére törekednek. — A' 3 Értekezés ára 1 for. 30 xr.

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
September' 22-dikén 237 $\frac{1}{2}$ — 23-dikén 240 $\frac{1}{2}$ — 24-dikén 241 $\frac{1}{2}$ — forintot.